

אף כאן, בשעה שדין האדם יתעורר, מתחיל וקורא לו, ואין מי שיודע בזה, פרט לאותו איש ששוכב. ששנינו, בשעה שהאיש שוכב והדין שרוי עליו להוציא מהעולם הזה, מתוספת בו רוח עליונה מה שלא היה בימיו, וכיון ששורה עליו ונדבקת בו, רואה מה שלא זכה בימיו, משום שהתוספה בו אותה הרוח. וכשמתוספת בו ורואה, אז יוצא מהעולם הזה. זהו שכתוב (שם) תסף רוחם יגעוץ ואל עפרם ישובוץ. אז כתוב (שמות לג) כי לא יראני האדם וחי. בחייהם לא זוכים, במיתתם זוכים.

למדנו, בשעה שאדם מת, נתנה לו רשות לראות, ורואה אצלו קרוביו וחבריו מאותו העולם, ונודע להם, וכלם חקוקים בדמיותיהם כמו שהיו בעולם הזה. אם צדיק אותו האיש, כלם שמחים לפניו ומקדימים לו שלום.

ואם אינו צדיק, לא נודעים אליו. פרט לאותם הרשעים שטורדים אותם בכל יום בגיהנם, וכלם עצובים ופותחים בוי ומסימים בוי, ומרים עיניו ורואה אותם כמו גץ שעולה מהאש. אף כף הוא פותח וי.

למדנו, בשעה שיוצאת נשמת האדם, הולכים כל קרוביו וחבריו שפאותו עולם עם נשמתו, ומראים לו מקום העדון ומקום הענש. אם הוא צדיק, רואה את מקומו, ועולה ויושב ומתעדן בעדון עליון של אותו עולם. ואם אינו צדיק, נשארת אותה נשמה בעולם הזה עד שנטמן הגוף בקרקע. פיון שנטמן, פמה שומרי החקים אווזים בו עד שמגיע

אוף הקא, בשעתא דדינא דבר נש יתער, שארי וקרי ליה, ולית דינע ליה, בר ההוא בר נש דשכיב. דתנינן, בשעתא דבר נש שכיב, ודינא שריא עליה לנפקא מהאי עלמא, אתוסף רוחא עלאה ביה, מה דלא הוה ביומוי. וכיון דשריא עלוי ואתדבק ביה, חמי מה דלא זכה ביומוי, משום דאתוסף ביה ההוא רוחא. וכד אתוסף ביה וחקא, פדין נפיק מהאי עלמא, הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) תוסף רוחם יגעוץ ואל עפרם ישובוץ. פדין פתיב, (שמות לג) כי לא יראני האדם וחי, בחייהוץ לא זכאן, במיתתהוץ זכאן.

תאנא, בשעתא דבר נש מית, אתיהיב ליה רשותא למחמי, וחי גביה קריבוי וחברוי מההוא עלמא, ואשתמודע להו. וכלהו גליפין בדיוקניהוץ פמה דהוץ בהאי עלמא. אי זפאה ההוא בר נש, פלהו חדאן קמיה, ומקדמי ליה שלם.

ואי זפאה לא הוי, לא אשתמודעץ גביה, בר מאינוץ חייביא, דטרדין לון בכל יומא בגיהנם. וכלהו עצביבין, ופתחין בווי ומסיימין בווי. וסליק עינוי, וחקא לון פטיסא דמסתלקא מן נורא, אוף הכי, הוא פתח, ווי.

תניא, בשעתא דנפק נשמתיה דבר נש, אזלין פלהו קריבוי וחברוי דההוא עלמא עם נשמתיה, ומחזיין ליה אתרא דעדונא, ואתרא דעונשא. אי זפאה הוי, חמי דוכתיה, וסליק ויתיב, ואתעדן בעדונא עלאה דההוא עלמא. ואי לא הוי זפאה, אשתארת ההיא נשמתא בהאי עלמא, עד דאטמיר גופא בארעא. פיון דאטמר, פמה גרדינין דנמוסיץ אחרון ביה,

לְדוֹמָ"ה, וּמְכַנְיָסִים אוֹתוֹ בְּמִדּוֹר
שְׁלוֹ שֶׁל הַגִּיחַנָּם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל שִׁבְעַת
הַיָּמִים הַנִּשְׁמָה הוֹלֶכֶת מִהַבֵּית
לְקַבְרוֹ וּמִקְבְּרוֹ לַבַּיִת, וּמִתְאַבֶּלֶת
עָלָיו עַל הַגּוֹף, שִׁפְתוֹב (אִיּוֹב יד) אֵף
בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב וּנְפָשׁוֹ עָלָיו
תִּאָכַל. הוֹלֶכֶת וְיוֹשֶׁבֶת בְּבֵיתוֹ,
וְרוֹאֶה אֶת כָּלֶם עֲצוּבִים וְאַבְלִים.
לְמִדְּנֵנוּ, אַחַר שִׁבְעָה יָמִים הַגּוֹף
נִהְיָה כְּמוֹ שֶׁהָיָה, וּנְשָׁמְתוֹ עוֹלָה
לְמִקּוּמָה. נִכְנָסֶת לְמַעְרַת
הַמְּכַפְּלָה, רוֹאֶה מָה שֶׁרוֹאֶה,
וְנִכְנָסֶת לְמִקּוּם שֶׁנִּכְנָסֶת, עַד
שֶׁמְגִיעָה לְגֵן עֵדֶן, וּפּוֹגֶשֶׁת אֶת
הַפְּרוּבִים וּשְׂנִינֹת הַחֶרֶב שֶׁבְּגֵן
עֵדֶן שֶׁלְמִטָּה. אִם צָדִיק הוּא
שֶׁתִּפְנֶס, נִכְנָסֶת.

שְׂנִינֵנוּ, אַרְבָּעָה עֶמּוּדִים זְמִינִים,
וְדָמוֹת אַחַת שֶׁל הַגּוֹף בִּידֵיהֶם,
מִתְלַבֶּשֶׁת בּוֹ בַּחֲדוּהָ וְיוֹשֶׁבֶת
בְּאוֹתוֹ מִדּוֹר שֶׁל גֵּן עֵדֶן שֶׁלְמִטָּה
עַד זְמַן שֶׁנִּגְזַר עָלֶיהָ, אַחַר כֵּן
הַפְּרוּוֹ קוֹרָא.

וְעַמּוּד שֶׁל שְׁלֹשָׁה גִּנְנִים מְזוּדְמָן,
וְאוֹתוֹ הַעֲמוּד נִקְרָא מְכוּן הַר
צִיּוֹן, שִׁפְתוֹב (ישעיהו ד) וּבְרָא ה' עַל
כָּל מְכוּן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאָהָ עֵנָן
עֵנָן יוֹמָם וְעֶשֶׂן וְגו'. עוֹלָה בְּאוֹתוֹ
הַעֲמוּד לְפֶתַח שֶׁל צֶדֶק שֶׁצִּיּוֹן
וִירוּשָׁלַיִם בּוֹ.

אִם זָכָה לַעֲלוֹת יוֹתֵר - טוֹב חֲלָקוֹ
וְגוֹרְלוֹ לְהִדְבֵּק בְּתוֹף הַגּוֹף שֶׁל
הַמְּלָךְ, וְאִם לֹא זוֹכֶה לַעֲלוֹת יוֹתֵר
- כְּתוּב (שם) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן
וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַיִם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר
לוֹ. וְאִם זָכָה לַעֲלוֹת יוֹתֵר - צָדִיק
הוּא, שְׂזוּכָה לְכַבֹּד שֶׁל הַמְּלָךְ
וְלִהְתַּעֲדָן בְּעֵדוֹן עָלָיו שֶׁלְמַעְלָה
מִמִּקּוּם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם, שִׁפְתוֹב
(שם נח) אֵז תִּתְעַנֵּג עַל ה'. עַל ה'
דְּוָקָא. אֲשֶׁרֵי חֲלָקוֹ שֶׁל מִי שְׂזוּכָה
לְחַסְדֵי הַזֶּה, שִׁפְתוֹב (תהלים קח) כִּי
גָדַל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסִדָּךְ.

עַד דְּמָטָא לְדוֹמָ"ה, וְעֹאֲלִין לִיהָ בְּמִדּוֹרוֹ
דְּגִיחַנָּם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל ז' יוֹמִין, נִשְׁמָתָא אֲזֵלָא
מִבֵּיתָיָה לְקַבְרֵיהָ, וּמִקְבְּרֵיהָ לְבֵיתָיָה,
וְאִתְאַבֶּלֶת עָלָיו (דף ריש ע"א) דְּגוּפָא. דְּכְתִיב, (אִיּוֹב יד)
אֵף בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב וּנְפָשׁוֹ עָלָיו תִּאָכַל. אֲזֵלָא
וְיִתְבָּא בְּבֵיתָיָה, חָמִי לְכַלְהוֹ עֲצִיבִין וּמִתְאַבֶּלָא.
תְּנָא, בְּתֵר ז' יוֹמִין, גּוּפָא הוּי כְּמָה דְהוּא,
וּנְשָׁמְתָיָה עֹאֲלֶת לְדוּכְתָא, עֹאֲלֶת
לְמַעְרָתָא דְכְּפֻלְתָא, חֲמֵאת מָה דְחֵמֵאת,
וְעֹאֲלֶת לְאַתֵּר דְּעֹאֲלֶת, עַד דְּמָטַת לְגֵן עֵדֶן,
וְעֹרְעַת לְכְרוּבִים, וְשָׁנָן דְּחֶרְפָּא דִּי כְּגֵן עֵדֶן
דְּלִתְתָא. אִי זַפְּאָה הוּא דְתִיעוּל, עֹאֲלֶת.

תְּנָא, אַרְבַּע סְמִכִין זְמִינִין, וְחַד דִּיּוּקְנָא
דְּגוּפָא בִּידֵיהוּ, מִתְלַבֶּשָׂא בֵּיהּ
בַּחֲדוּוֹתָא וְיִתִּיבַת בְּהַהוּא מְדוֹרָא דְגֵן עֵדֶן
דְּלִתְתָא, עַד זְמַנָּא דְאַתְגַּזֵּר עָלֶיהָ. לְבִתֵּר פְּרוּזָא
קָרִי.

וְעַמּוּדָא דְתֵלַת גִּוּוּנֵי אֲזוּדְמָן, וְהַהוּא עֲמּוּדָא
אֲתִקְרִי, מְכוּן הַר צִיּוֹן דְּכְתִיב, (ישעיהו ד)
וּבְרָא ה' עַל כָּל מְכוּן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאָהָ עֵנָן
יוֹמָם וְעֶשֶׂן וְגו'. סֵלְקָא בְּהַהוּא עֲמּוּדָא לְפֶתַח
דְּצֶדֶק, דְּצִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם בֵּיהּ.

אִי זָכִי לְסֵלְקָא יִתִּיר, טַב חוּלְקֵיהָ וְעַדְבֵּיהָ,
לְאַתְדַּבְּקָא בְּגוֹ גּוּפָא דְמִלְפָּא. וְאִי לֹא זָכִי
לְסֵלְקָא יִתִּיר, כְּתִיב, (ישעיהו ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן
וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַיִם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ. וְאִי זָכִי
לְסֵלְקָא יִתִּיר, זַפְּאָה הוּא. דְּזָכִי לִיקְרָא דְמִלְפָּא,
וְלֹאֲתַעֲדָנָא בְּעֵדוּנָא עֲלָאָה, דְּלַעֲיֵלָא מֵאַתֵּר
דְּאַקְרֵי שָׁמַיִם. דְּכְתִיב, (ישעיהו נח) אֵז תִּתְעַנֵּג עַל
ה', עַל ה' דִּיִּיקָא. זַפְּאָה חוּלְקֵיהָ דְמֵאֵן דְּזָכִי
לְחַסְדֵי דָא, דְּכְתִיב, (תהלים קח) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם
חֲסִדָּךְ.